Ook in het geval van de zending is het dus geoorloofd, dat één of meer kerken in Nederland een dienaar des Woords uitzenden, om door de prediking des Evangelies onder de heidenen en mohammedanen te arbeiden en aldaar kerken te vergaderen, zonder dat hij nog aan een vaste standplaats is verbonden" (bl. 35, 2e druk).

In de Acta van de Utrechtsche Synode is echter niets te vinden, zoodat we hetgeen Ds Jansen mededeelt op zijn gezag zullen dienen aan te nemen. En het kan niet worden ontkend, dat óók schrijvers over art. 7 K.O. daarin soms willen lezen het recht van een plaatselijke kerk om een dienaar des Woords als missionaris naar de heidenen te zenden, teneinde daar „kerken te vergaderen".

Zoo behandelt ook Prof. Bouwman (Geref. Kerkrecht, deel I, bl. 432 v.v.) „het zendingsrecht der plaatselijke kerk" bij dit art. 7b. Dat „primordiaal beginsel", gelijk het daar heet, wordt met een beroep op Voetius gestaafd. En daaraan wordt toegevoegd de uitspraak: „En als nu de plaatselijke kerk zendt, zooals in Hand. 13 : 1—4 geleerd wordt, waarom zouden dan meerdere kerken dit niet gezamenlijk doen door hun gedelegeerden?" Aangehaald wordt een uitspraak van Dr Kuyper in De Heraut van 1896 (no. 989), dat ook een Gen. Synode een predikant naar de heidenwereld kan zenden.

En dat al deze dingen niet zonder gewicht zijn, wordt bewezen door hetgeen ter Haagsche Synode van de „gebonden Geref. Kerken" is geschied. Daar heeft immers gediend een rapport „inzake de positie van predikanten, die in dienst staan van de kerken in het algemeen" (Bijlage 79 der Acta, bl. 407—417). En om nu de kerkrechtelijke wettigheid van zulk „een predikant in algemeenen dienst" aan te toonen, gaat het rapport uit van art. 7b K.O. en beroept zich ook op Voetius, Bouwman en Kuyper, gelijk wij die zooeven in hun meening daaromtrent releveerden. Het rapport ter „synode" over dat rapport (Bijlage 79a, bl. 418—424 der Acta) sluit zich daarbij aan en zegt, „dat in art. 7 K.O. de mogelijkheid wordt aangenomen van een dienaar des Woords, die niet aan een plaatselijke kerk is verbonden, doch met een bepaalde, algemeene zending is belast" (bl. 422). En zoo uitgelegd werd art. 7b de kerkrechtelijke hoeksteen voor „den predikant in algemeenen dienst"!

Dat alles bewijst, dat aan art. 7b wel het een en ander vastzit. En het zal zaak zijn bij de regeling van de positie der „evangelisten" of zendelingen ook daaraan aandacht te schenken. Het meerderheidsrapport onzer deputaten geeft echter niet meer dan de boven geciteerde opmerking. We krijgen van deze deputaten ook nog een rapport over de kerkrechtelijke hoedanigheid van de evangeliepredikers onder de ongekerstende volken gelijk we er nu een hebben ontvangen over de ambtelijke hoedanigheid.

Tenslotte zij vermeld, dat de Christelijke Gereformeerde Kerken art. 7 K.O. in deze redactie hebben: „Niemand mag tot de dienst des Woords beroepen worden, tenzij hij aan een bepaalde gemeente of een bepaald arbeidsveld verbonden wordt" (gespatieerd van ons, Fr.; „Dordtsche Kerkorde ten dienste v. d. Chr. Geref. Kerken in Nederland", D. J. v. Brummen, Dordrecht, 1948). Dienovereenkomstig lezen we in haar Zendingsorde, art. 4, dat voor het werk der zending zoowel predikanten als candidaten door een plaatselijke kerk kunnen worden beroepen; de uitzending geschiedt door een plaatselijke kerk, hetzij met of zonder medewerking van andere plaatselijke kerken (art. 6 der Zendingsorde); de gezondene heet: „Missionair-Dienaar des Woords" (art. 15). En in z'n boek „De orde der kerk" (1950, bl. 39) zat Dr F. L. Bos art. 7 aldus op: „Evenwel kunnen ter vervulling van de roeping om kerken te vergaderen — evangelisatie en zending — dienaren des Woords naar een andere plaats uitgezonden worden".

E. Na al het bovenstaande kunnen wij inzake de confrontatie van de thans in de kerk fungeerende bijzondere ambten met den evangelist de volgende conclusies trekken.

1. De thans erkende bijzondere ambtsdragers (predikant, ouderling en diaken) hebben een ambtstaak in de gevestigde plaatselijke kerk om die te bouwen en te bewaren; de evangelist heeft als ambtstaak het planten van kerken in „de wereld" en die geplante kerken naar een zelfstandig institutair ambtelijk leven te leiden.

2. De thans erkende ambtsdragers hebben elk een eigen ambtstaak, welke in de Belijdenis, de Kerkenordening en de bevestigingsformulieren is omschreven; de evangelist heeft een ambtstaak, welke in de Belijdenis, in de Kerkenordening en de Zendingsorde niet omschreven is doch eenigermate uit het formulier „Bevestiging van missionaire Dienaren des Woords" is te kennen.

3. De ambtstaak van den evangelist kan als volgt worden omschreven: „hij is die zaakwaarnemer van den verhoogden Christus, die, namens Hem door Zijn kerk daartoe door roeping en bevestiging bevoegd verklaard, de taak ontvangt om 't Evangelie te prediken en de kerk te planten in de heidenwereld alsmede haar te leiden naar zelfstandig institutair ambtelijk leven en daartoe te bedienen Woord en Sacramenten, de gemeente voorloopig te regeeren en zoo noodig de onderlinge christelijke voorziening in stoffelijke nooden te behartigen, zulks alles opdat aan Christus' bevel worde voldaan tot het Evangelie gepredikt zij allen

EXODUS 15 : 13—18, 21.

Gij brengt dit volk, o groote Koning
in vrede naar Uw heil'ge woning,
naar 't land, dat Gij U hebt verkoren.
Die Gij verlost hebt en bevrijd,
hebt Gij, O HEER', in gunst geleid.
De volken zidd'ren daar zij 't hooren.

Hoe vrees'lijk zijt G' in lofgezangen!
De volken zijn door schrik bevangen;
Uw macht doet Palestina beven,
de angst grijpt Edoms vorsten aan
en Moabs sterkte is vergaan;
zie Kanaän in onrust leven.

Ja schrik en vrees zal op hen vallen,
versteend staan al hun duizendtallen.
Uw hooge arm, die ons bevelligt,
zal ieder met verschrikking slaan,
totdat dit volk is doorgegaan,
door U verworven en geheiligd.

Gij brengt ons in, dat w' ons verblijden
Gij zult ons tot de woning leiden,
die G' U gemaakt hebt, HEER der Heeren.
Gij voert ons in Uw heilig land,
wij worden op Uw berg geplant.
Ja, eeuwig zal de HEER regeeren!

O, zingt den HEERE hoog verheven,
Die d' overwinning heeft gegeven,
't paard met zijn ruiter heeft geslagen.
Hij wierp z' in zee met groote macht.
De HEERE is mijn lied en kracht,
de God mijns levens, al mijn dagen.

Melodie Psalm 55. *A. v. B.*

creaturen tot de voleinding der wereld" (meerderheidsrapport).

4. Uit de vergelijking van de ambtstaak van den evangelist met die van de thans erkende ambtsdragers volgt, dat eerstgenoemde ambtstaak van de laatstgenoemde onderscheiden is en blijft inzake voorwerp van ambtswerk (voor den evangelist in de eerste plaats de heidenen en daarna de pas bekeerden, voor de thans erkende ambtsdragers de gevestigde gemeente van Christus), inzake terrein van ambtsbediening (voor den evangelist „de wereld" en de pas geplante kerk; voor de thans erkende ambtsdragers de plaatselijke kerk), inzake den omvang der ambtsbevoegdheid (de evangelist heeft kerken te planten en deze geplante kerken tot zelfstandigheid te brengen, de thans erkende ambtsdragers hebben de gevestigde kerk te bouwen en te bewaren).

5. De ambtstaak van den evangelist heeft dus voornamelijk dit gemeen met die van de thans erkende ambtsdragers, dat zij, om de pas geplante kerk naar een zelfstandig institutair ambtelijk leven te leiden, die drieërlei ambtsbevoegdheid heeft, welke aan de thans erkende ambten elk voor zich van elkaar onderscheidene ambtsbevoegdheid toekomt, zoodat ook het bezit van die drieërlei ambtsbevoegdheid het ambt van evangelist weer wezenlijk onderscheiden maakt van elk der thans erkende ambten.

6. Dat bezit van die drieërlei ambtsbevoegdheid plus de bevoegdheid om kerken te planten houdt niet in een gradatie en waardeering van het evangelistenambt boven elk der thans erkende ambten, daar geen enkel bijzonder ambt in de kerk van Christus staat boven of hooger is dan het andere.

7. Uit al het bovenstaande volgt, dat de thans erkende ambten van dienaar des Woords, ouderling en diaken, wat naam en taak betreft, elk voor zich en gezamenlijk met den naam en taak van het thans niet meer erkende evangelisten-ambt kunnen noch mogen vereenzelvigd worden.

J. FRANCKE.

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 35

Nog eens: Middelburg-1896

Amice,

Je herinnert je, dat ds J. Bosch eenige weken geleden hier het woord gekregen heeft, en toen door mij beantwoord is. Thans schreef ds Bosch het volgende:

„Mijn opmerkingen over de „behandeling" van het Bezwaarschrift van Bedum A op de Synode van Middelburg 1896, zijn door Ad. V. aan een welwillende beschouwing onderworpen en hebben tot op zekere hoogte instemming gevonden. Ik kan niet anders dan daarvoor erkentelijk zijn. Toch is het mij niet mogelijk te zeggen, dat de redeneering van den hooggeschatten briefschrijver mij in allen deele bevredigd heeft. Zelfs moet ik betuigen, dat het punt, dat in de beantwoording met zekere volharding staande gehouden wordt, mij duister blijft, ten zijnen opzichte. Een kapitale kwestie, alzoo is mijn indruk, wordt in de zaak Middelburg ter sprake gebracht niet alleen, maar doet van stonde aan haar invloed gelden, en die invloed is gebleven tot den huidigen dag.

Uit wat ik te weten gekomen ben, reeds jaren geleden van de principes van den ouden Kuyper, heb ik begrepen, dat er volgens hem tweeërlei theologie was: **een theologie als kennis Gods, en een wetenschappelijke theologie.** Deze beide waren volgens **K. wezenlijk, niet graduëel** onderscheiden. De Theologie als wetenschap is géén aangelegenheid van de Kerk. En de geïnstitueerde Kerken hebben voor de theologische wetenschap geen zorg te hebben, dat zou de dood zijn voor alle theologie. Met deze beschouwing was Lindeboom het indertijd niet eens; hij verklaarde, dat zij vrucht was van philosophische inzichten, waarmee ook verband hield de Universiteitsidee, waarin de Theologie als faculteit naast andere faculteiten een plaats kreeg, en de Godskennis die alles beheerschen moet, een deel van den Kosmos wordt, want het object van de Theologie is een onderdeel van den Kosmos. God wordt dan, met eerbied gesproken, een deel van Zijn schepping.

Aan deze beschouwing van Kuyper word ik herinnerd, als ik uitdrukkingen lees in „De Reformatie", die mij willen beduiden, dat de Synode van M. niet competent was, het bezwaarschrift te beoordeelen; dat zij miste het benoodigde apparaat, om zulk een geval te behandelen; dat zij er dus goed aan deed, om er zich niet aan te branden. Zij deed als de schoenmaker, die zich bij zijn leest hield, toen zij de Kerk liet praten.

Welnu, welke verhalen en voorbeelden ik ook onder de oogen krijg, het is mij onmogelijk, de theorie te aanvaarden, dat de Kerk onbevoegd zou zijn, haar belijdenis te handhaven tegenover de leeringen, afwijkingen en interpretaties van de zijde der „wetenschap" als zou deze een macht zijn, die aan de Kerk en haar belijden, de wet zou kunnen voorschrijven. Ik acht het een onverschoonlijke fout te zijn geweest van de Synode van Middelburg, dat zij de eenige Iudex, die te beslissen had, de Heilige Schrift en de Belijdenis, niet aan het woord heeft doen komen en toegelaten heeft, dat een scheidsrechter die hier niet te beslissen had, en tegen wien juist de aanklacht ingebracht was, met ontzag en eerbetoon bejegend is.

De Kerk zou haar eigen belijdenis niet mogen handhaven tegen afwijkingen, en geen leeringen mogen veroordeelen, die tegen haar geloof strijden? Moet zij niet toezien op degenen, die zij toelaat en toegelaten heeft tot de heilige Bediening, dat zij de aangenomen leer zuiver bewaren? Wat is er van terecht gekomen, toen de Gereformeerde Kerk in de dagen van Comrie het opgaf, om zelf zich te weer te stellen voor de Belijdenis, en de verdediging der ware leer overliet aan vereenigingen en genootschappen? Kan de Kerk zoo met haar verantwoordelijkheid een spel drijven? Daar is terecht gezegd: „de belijdenis riekt niet naar de studeerlamp; ze riekt naar den brandstapel". Welnu, zal dan de Kerk, die met haar bloed haar belijdenis geschreven heeft, getrouw geweest zijn als ze geen vinger uitgestoken heeft, om althans een onderzoek in te stellen naar wat in haar midden geklaagd werd over het tekort doen aan de eere en de kracht der Gereformeerde religie? Of kan zij wel haar belijdenis opbouwen uit de Heilige Schrift, formuleeren en uitspreken, maar staat zij ter laatster instantie onder de voogdij der „souvereine" wetenschap? Moet de logische actie van het denkend subject voorgaan bij de wetenschap des geloofs, die bij het licht der Heilige Schrift onderzoekt wat God geopenbaard heeft tot grootmaking Zijns Naams in de verlossing des zondaars?

Kan de Kerk het niet uitmaken in het licht der waarheid Gods, of leeringen als onmiddellijke wedergeboorte, doop op onderstelde wedergeboorte en verklaringen als bijv. van Romeinen 8 : 29 en 30, als zou het daarin genoemde van eeuwigheid vervulde realiteit zijn, philosophische constructies zijn of schriftuurlijke waarheid? Is de Kerk niet bevoegd om uit te spreken of het een schriftuurlijke waarheid is, dan wel een misvormd evangelie, dat de prediking des Evangelies, niets zou te zeggen hebben tot de onbekeerden, en dat deze, eenmaal dood, dood zijn in alle eeuwigheid? Is de Kerk niet bevoegd, en was Middelburg niet bij machte, om te zeggen wat de Gereformeerde belijdenis sinds eeuwen geleerd heeft, „dat alle menschen in vloek en ellende neerliggen, en dat God zijn Zoon gezonden heeft opdat zondaren zalig zouden worden; en opdat de menschen tot het geloof zouden worden gebracht, goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap zendt tot wie Hij wil en waar Hij wil" (Leerregels III/IV, 8, 9, 10, 11, 12)?

Ik beperk mij, geachte Redactie; maar ik wil nog vragen waarom de Synode van 1892 in uitzicht gesteld heeft, niet maar de **mogelijkheid,** maar de **daadwerkelijkheid** van het onderzoek der Kerk, als bezwaren tegen en afwijkingen van de leer der Kerk op eenige Kerkelijke vergadering zouden worden ingebracht. Waarom kon het in 1896 ineens niet? En waarom waren de uitvluchten legio. De Synode is geen dispuutcollege. Het betreft maar ondergeschikte punten. Er is altijd verschil in accentlegging geweest. En..... er is een „libertas prophetandi" ook.

Alles saamgenomen, als, na wat we sinds 1892 meegemaakt hebben, zelfs de stijl van de Vrijgemaakte Gereformeerde Kerk, niet ontworsteld is aan de voogdij die in 1896 door de wetenschap over de Kerk geoefend is, dan zou ik niet weten, wat verder onze vrijmaking te beteekenen heeft. Arme Koelman die zich zoo druk gemaakt heeft, om het gif van de Cartesiaansche philosophie te „ontdekken". Arme Lindeboom, die zich geen rust gunde vóór hij het gevaar van Kuyper's constructies de gemeente had voorgehouden. En wij, vergeetachtigen als wij zijn, wij weten niet meer dat de „wetenschap" zich meermalen als vriend heeft aangediend, maar niettemin haar verwoestenden invloed geoefend heeft.

Zouden wij niet goed doen met eens wat meerder aandacht te besteden aan de waarschuwingen van de vaderen, die ons wat anders geleerd hebben, dan de Schriftuurlijke waarheid achter te stellen bij wat het denkend subject produceerde. De tijd heeft het zelfs wel doen blijken, en de geschiedenis der Kerk spreekt er luide van, dat de leer van de tweeërlei theologie geen heil gebracht heeft, zoomin als de scholastiek van Maccovius.

Het zal voor de Kerk die zich vrijgemaakt heeft van menschelijke bindingen, naar mijn vaste overtuiging funest zijn, als zij het aangezicht blijft gericht houden, naar wat van 1892 af, de ontwikkeling en de eenheid der Gereformeerde Kerk in den weg gestaan heeft. Zij kan het niet dulden dat zij onder de macht der overheid zich buigen moet, maar zij heeft zich ook niet door de menschelijke wetenschap den weg laten aanwijzen. Laat zij haar fouten in dezen zien en erkennen. In de Christelijke Afgescheiden Kerk is het voorgekomen dat een Sy-

node eens schuld beleden heeft over een fout die zij begaan had. Het is aandoenlijk dat te lezen in de Handelingen van de Synode van 1840. Moge ook de Kerk van heden, die buiten Schrift en Belijdenis bedingen vastgesteld heeft, hare fouten inzien, en laat de Kerk der vrijmaking zich wachten weer in diezelfde fout te vervallen.

Ermelo. J. BOSCH.

Tot zoover ds Bosch. En daar staan we nu. Wil ik op zijn op prijs gestelden brief met zooveel aandacht, als de zaak verdient, antwoorden, dan moet dat antwoord zóó breed worden, dat het bestek van dezen brief uit het oog verloren wordt. En dan: het karakter van onze briefwisseling brengt mee, en dat vindt de redactie ook, dat we in déze rubriek geen vervolgartikelen gaan geven. Daarom hebben de redactie en ik er dit op gevonden: de beantwoording van dezen brief wordt overgelaten aan den verzorger der rubriek Kerkelijk Leven. Kijk dáár dus maar in; dat lijkt me trouwens wel goed in 't algemeen voor jou. Sterkte, als altijd je

ADOLPHUS VENATOR.

Naschrift van de redactie: Best, maar dan beginnen we volgende week. K. S.

GRONINGER Brieven

Amice frater,

Men heeft gezegd, dat de Partij van den arbeid zeer werd teleurgesteld door het feit, dat zij bij den jongsten stembusstrijd niet, als naar haar verwachting, de sterkste politieke partij in het parlement werd.

Zelfs zouden er onder haar geweest zijn, die hoopten de meerderheid daar te veroveren. Zij daalde echter nu beneden de dertig leden en de roomschen behielden de overhand.

Deze teleurstelling is niet ondenkbaar. Want deze menschen leven bij wat men wel ideologieën noemt, en deze zijn menigmaal gelijk aan illusies.

Wij moeten ons echter in de kracht van deze politieke partij, gesteund door een machtige vakorganisatie, niet vergissen.

Zij blijft sterk in het parlement en in het land niet door haar wezenlijke kracht, maar door haar onmacht.

Dit lijkt een paradox, maar het is dit niet.

Zij is sterk nog door haar aantal, maar veel meer door den onwil bij ons volk, om de eischen van het heden te zien en er zich naar te gedragen. Zoodat ons volk met vreugd ziet naar de luchtspiegelingen, die het voortdurend worden voorgehouden. Ook veelal het zich nog noemend christenvolk.

Voorts is zij sterk, omdat haar karakter zelfs door de a.r. partijleiders niet wordt gezien; door hen, die zich gaarne nog calvinisten noemen. Men meent dan, dat de socialisten in de partij van den arbeid veranderd zijn, en over gezag en vrijheid en recht ongeveer oordeelen als de antirevolutionair van ouds.

Dat is wat wij het succes zouden kunnen noemen van die z.g.n. doorbraak, de doorbraak der antithese, die in waarheid heel den politieken kamp in Europa blijft beheerschen, Zooals overal elders.

Deze vergissing is niet nieuw. Zij was er zeer sterk in 1789.

Wij kunnen haar constateeren bij den zoon van de reformatie in Frankrijk, drager van een beroemden reformatorischen naam: Rabaut de St. Etiènne. Hij meende met de humanisten, de girondijnen der achttiende eeuw, te kunnen meegaan en van hen de vrijheid der protestantsche kerk te kunnen verwachten. Hij vertrouwde op de schoone taal van een Vergnaud of madame de Roland. En werd met die beiden het slachtoffer van Robespierre's consequentie.

Vele calvinisten van dezen tijd gelijken op dien Rabaut of, om naar het midden der vorige eeuw te gaan, op een de Pressensé, die de schoone taal van een Lamartine niet kon weerstaan. De man der revolutie van 1848. Robespierre's leer in Lamartine's taal, zoo als Da Costa het zong. De pantheïst, die verleidelijker was dan de deïst van een halve eeuw te voren.

Nu ik toch den naam van Lamartine noem, mag ik herinneren aan diens buitengemeen leerzame studie over de girondijnen der Fransche revolutie, de partij van den arbeid van dien dag.

En dan haal ik twee treffende zinnen uit zijn groote werk aan, als hij in het zesde en laatste deel nog eens de girondijnen in zijn dichterlijke proza teekent.

Hij is hun doen van dag tot dag nauwkeurig nagegaan. Hij heeft hen geroemd als de grootste mannen, die de wereldhistorie ooit kon wijzen.

Nooit, dus zegt hij, was er zulk een gezelschap mannen vergaderd als in de constituante van dien dag, het parlement der revolutie. Welk een verzameling van meest jonge mannen zoo van tusschen de twintig en dertig jaar, met zooveel genialiteit.

Nimmer werd zoo schoon gesproken. Nooit steeg het idealisme bij den mensch zoo hoog. En die idealen waren allemaal volkomen juist, naar Lamartine getuigt. Alleen — de menschen die ze tot werkelijkheid wilden maken, deugden niet. De idealist sprak, de misdadiger handelde.

Het ideaal der Revolutie was onaantastbaar schoon en zou dit de eeuwen door blijven. Maar de menschen, die het toepasten, deugden niet. En de girondijnen hadden wel macht tot spreken, maar konden niet regeeren. Zoo constateert hij dán hun zwakheid.

Hij zegt: la tête craignait le bras, le bras craignait la tête.

De Franschman zegt in deze uitdrukking a r m, als wij zeggen h a n d. Dus: het hoofd vreesde de hand, de hand vreesde het hoofd. Het komt op hetzelfde neer.

Welnu — dat is de partij van den arbeid. Laat ons maar eens goed luisteren naar wat op het Rotterdamsche congres werd toegejuicht. En waaromtrent men het eens werd ook.

Men weet zeer goed, dat thans harde maatregelen noodig zijn. Dat zegt minister Drees, dat verklaart ook minister Lieftinck. Deze ministers stelden zelfs een program van harde maatregelen op.

Het is met de hooge sprongen gedaan.

Het hoofd is knap genoeg om zulk een program saam te stellen.

Om te weten wat er wezenlijk moet gebeuren. Maar — de hand durft niet.

Het hoofd vreest de hand, als de partij ook ministers leveren moet. En de hand heeft dan moeite met het hoofd.

Daarom zei men op het congres: de ministers moeten regeeren en harde maatregelen nemen. Maar de partij blijft tegenover die ministers zelfstandig, blijft flink van zich afspreken en houdt zich dus buiten de verantwoordelijkheid. Daar komt al dat gepraat op neer.

En dan hoopt men allicht dat anderen zullen voorstemmen, zoodat de maatregelen toch doorgaan.

Bij de stembus kan men dan zeggen: wij waren er tegen en spraken er tegen en stemden er tegen.

Het is de zwakheid van vele andere politici, die vreezen voor d e n kiezer..... En de socialist ziet altijd achter zich den grijnzenden communist.

Hij moet ook het machtige vakverbond te vriend houden. Want dáár dreigde men reeds. De vakbondleiders zijn ook al de menschen, die alleen leiden kunnen, als zij volgen. en dan maar liefst vooraan loopen, opgestuwd inplaats van te stuwen. Men zet dan, zooals in 1918 een socialistischen wethouder zei, het verstand op zij.

Wat zulke leiders beteekenen kan ons den loop der Fransche revolutie op elk der bladzijden harer historie leeren.

En dat zal ook onze tijd ons doen zien, als het ook door de a.r. leiders geprezen federalistisch West Europa tot stand mocht komen onder leiding van de moderne girondijnen. Zij zullen groote woorden spreken tegen den communist, maar deze weet precies wat zulks beteekent: het hoofd vreest de hand, de hand vreest het hoofd. Men is krachtig in het woord, geniaal in het spreken.

Maar nu kom ik tot de tweede uitdrukking van Lamartine.

Hij zegt: tout perissant entre les mains de ces hommes de paroles. Let wel: paroles, meervoud. Want wij vertalen de bekende uitdrukking: „homme de parole" als: een man van zijn woord.

Maar hier is het: mannen van woorden. En meer niet.

En daarom zegt Lamartine: alles ging te gronde in de handen van deze mannen van woorden.

Hij bedoelt: machtig in woorden, onmachtig in de daad.

En de historie heeft ons de juistheid hiervan doen zien.

De girondijnen konden spreken, regeeren konden zij niet, durfden zij niet, in hun vergaderingen omringd door het schreeuwende volk. Zij waren onmachtig tegen een Marat en een Danton en een Robespierre.

Zij verzekerden den armen Lodewijk XVI, dat hij eerst waarlijk koning zou zijn, als hij zijn hand zette onder de grondwet, die het volk souverein noemde. Bij elken stap, die voor dien armen vorst een wijken was, juichten zij hem toe en het Parijsche gepeupel juichte mee. Zij verzetten zich in het woord tegen de terechtstelling van den koning, maar toen puntje bij paaltje kwam, zeiden zij met een brok in de keel, de een na den ander: la mort. De dood. En voorts was er nimmer ernstige weerstand tegen al de gruwelen, die volgden, tot zij zelve naar de guillotine werden geleid. O vrijheid! riep madame de Roland, die juichte, toen de koning en de koningin naar het schavot werden geleid, o vrijheid, welke misdaden begaat men in uw naam. Maar toen stond de beul klaar om haar eigen hoofd te laten rollen.

Wee den vorsten, die op de woorden der girondijnen van dezen dag vertrouwen.

Alles gaat te gronde tusschen de handen van de mannen van louter woorden. Laat ons maar eens denken aan hetgeen in Tsjecho-Slowakije of Hongarije of Roemenië gebeurde.

Waar bleven de Scheidemanns, toen Hitler tegenover hen stond?

Waar staan nu de Fierlingers, als een Gottwald Stalin roept?

Waar zullen de mannen van de partij van den arbeid zijn, nu er harde maatregelen noodig worden tot behoud van ons volk, dat juist door hun beleid zijn Indië verloor en nu het gevaar der ellendige inflatie ziet dreigen? Waar de roomschen?

Het hoofd vreest de hand, en de hand vreest het hoofd.

En alles loopt gevaar te gronde te gaan, wat in hun handen valt.

En nu is 't toch wel zeer merkwaardig, dat zelfs de a.r. leiders, als zij het over West Europa hebben, ook al betrouwen willen stellen op de woorden van de girondijnen van dezen dag, den humanist en den socialist. Men kan er mee praten, maar valt in hetzelfde oordeel. Het gevaar voor West Europa ligt niet allereerst achter, het ligt v o o r het ijzeren gordijn.

In de luchtspiegelingen, waarvan Groen van Prinsterer profeteerde:

Wij moeten echter met groote zorg constateeren, dat zelfs velen in de vrijgemaakte kerken dit nog niet verstaan.

Men vreest de reformatie en roept: moet dan alles stuk?

Men neemt dan aan, dat de kerk des Heeren de organisaties, politiek en sociaal, kwaad zal doen. Maar de zaak staat geheel anders.

Het zijn de organisaties, de afgoden van dezen dag, die de trouw der kerk bedreigen.

Getuig zooveel als gij wilt voor de Reformatie van gansch het leven, maar blijf af van de politieke partij, zeg geen woord van critiek tegen de sociale bonden. Houd precies op waar onze bouwsels beginnen. Zeg van de kerk wat gij wilt, uit tegen haar de zwaarste critiek, wees daarin met niets content, het is alles goed.

En haar noemen de ware kerk? Uw kerk de ware kerk? Welk een hoogmoed. Echter — de politieke partij, de sociale organisatie, die zijn onaantastbaar. Daar moet gij afblijven, want dat hindert ons maar in onze geliefkoosde acties. En dan komen de „Roepers" en de „Contacten".

Maar ik vraag, als de bediening van het Woord Gods in trouw aan de goede belijdenis, vanaf den kansel of in het huisbezoek, zou gaan zwijgen, om alleen gezapig te keuvelen over de „geestelijke dingen", die het gemoed zoo streelen en niemand raken in de conscientie, wat moet er dan van ons arme volk worden, wat van de kerk des Heeren hier te lande? God de Heere kan haar ook uit ons volk wegnemen.

De Koning der kerk vraagt gehoorzaamheid en dat wij de teekenen des tijds zullen verstaan, niet voor menschen zullen vreezen, alleen op Hem ons betrouwen zullen stellen, Die ons getrouw wil maken in Zijn dienst. Geve de Heere dit U en mij.

Met hartelijke groeten en heilbede, uw toegenegen

MARNIX.

KERKNIEUWS

(Om tijd en onnoodige moeite te besparen, verzoekt de Redactie berichtjes voor deze rubriek rechtstreeks naar de administratie in Goes te zenden.)

B e d a n k t voor:
Meppel, H. Amelink te Langerak.
Zaandam, J. v. d. Haagen te Ulrum.

— KORT VERSLAG van de vergadering van Zendingsdeputaten op Donderdag 8 Maart 1951 te Zwolle.

Na opening van de vergadering door den Voorzitter en de vaststelling van de notulen der vorige vergadering wordt aan de orde gesteld:

1. Een brief van de H. de Cockstichting. Zij vraagt décharge van haar exploitatie-rekening inzake het Zendingsblad. Deze exploitatie tot Sept. 1950 wordt goedgekeurd. De Stichting stelt verder voor: haar de verzorging van het uiterlijk en de materiëele zijde van „de Geopende Deur" geheel toe te vertrouwen; eventueele winst zal ook in de toekomst in de zendingskas gestort worden, terwijl een bepaald percentage aan de Stichting zal verblijven ter dekking van de risico's en voor te maken geregelde onkosten ten bate van het blad. Over deze zaak, zoo wordt besloten, zal eerst nader overleg met de Stichting plaats hebben. Voor dit overleg worden aangewezen de brs Ds Keuning, Mr Meulink en Olthoff.

Bij de redactie van „de Geopende Deur" zal aangedrongen worden op regelmatiger verschijning van het blad.

2. Met de afgevaardigden van de Kerk van Zwolle worden de volgende zaken behandeld:

a. de regeling van de salarissen van den benoemden onderwijzer, br Van Egmond, en van de goeroe's en hulpgoeroe's op O.-Soemba wordt besproken en goedgekeurd; over enkele niet geheel duidelijke punten t.a.v. de salarissen der goeroe's zullen op O.-Soemba nadere inlichtingen worden gevraagd;

b. de afgevaardigden deelen mee, dat de kerkeraad van Zwolle de mogelijkheid van de vervulling der vacature-Ds van Ommen overweegt;

c. de kerkeraad zou graag willen, dat de kwestie van de zgn. „aflóópende zendingstaak op Soemba" met hem door Deputaten op een kerkeraadsvergadering doorgesproken werd; dit wordt hem toegezegd

3. Met de afgevaardigden van de kerk van Drachten wordt besproken:

a. de begrooting voor de jaren 1952 e.v., door Drachten in te dienen bij de e.k. Generale Synode; deze wordt, nadat eenige wijzigingen zijn aangebracht, goedgekeurd;

b. het vertrek van Mevr. Agema en haar kinderen; goedgevonden wordt, dat zij in Mei a.s. scheep gaat naar W.-Borneo.

4. Ingekomen is een brief van den kerkeraad van Zwolle inzake de event. uitnoodiging van afgevaardigden van de kerken op O.-Soemba voor de e.k. Gen. Synode.

Deze kerken hadden aan de roepende kerk van Kampen verzocht haar zulk een uitnoodiging te doen toekomen. Kampen antwoordde voorloopig: dat deze kerken blijkbaar gerekend worden tot de kerken, die met de onze in correspondentie staan en dus niet een „gewone" uitnoodiging kunnen ontvangen. Zwolle meent, dat deze woorden de kerkrechtelijke verhouding tot de kerken op O.-Soemba niet juist weergeven, maar weet niet hoe die verhouding wel omschreven moet worden. Daarom legt Zwolle aan Deputaten de vraag voor: hoe naar hun meening kerkrechtelijk de verhouding is tusschen die kerken en de onze.